

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT

MAGASIN

9DE ÅRG.

DEN 12 JULI 1908.

N^O 41

H. & D:s STOCKHOLMSFOTOGRAF.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre Sthlm.—Gbg

Gustav Sundbäck

GUSTAV SUNDBÄRG.

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

Huru ofta hör man icke sägas, att med siffror låter sig allting bevisa och huru ofta mötes icke på den grund hvarje statistisk bevisning med misstro. Sanningen är ju ock, att intet så ofta missbrukas i syfte af falsk bevisning som just statistiska uppgifter. Å andra sidan gifves det knappast någon mäktigare häfstång för inträngande i samhällsförhållandenas invecklade hemligheter än de medel, statistiken, *rikt använd*, härför erbjuder. Men arbetet härmed är tålmodspröfvande och mödosamt. Här fordras i hvarje ögonblick vaken kritisk blick för uppgifternas sofring, deras korrektion med sannoliketskalkylens tillhjälp, deras uppdelning och ordnande på sätt, som medgifva utläsandet af ett tydligt "ja" eller "nej" på de uppställda spörsmålen — allt detta dock under en icke ringa utsikt att till slut få nöja sig med vetskapen att på denna väg något säkert och afgörande svar icke står att erhålla. Ty inför ett „non liquet“ (det är icke klart) stannar en metodisk användning af statistiken måhända oftast.

Det är gifvet, att under sådana förhållanden de verkligt betydande statistikerna skola vara ganska tunnsådda. Huru ofta finner man väl hos en person förenade alla de egenskaper — energi och uthållighet, matematisk insikt, förmåga af genialisk problemställning inom det tillgängliga materialets ram — som därtill erfordras? Vårt land kan vara stolt öfver, att f. n. i hvarje fall äga en sådan statistiker med världsrykte — aktuarien i Statistiska centralbyrån *Axel Gustav Sundbärg*.

Sundbärg är född den 11 dec. 1857 i Leksand i Dalarne, där fadern var kronolänsman. Student blef han i Uppsala 1875 och filosofie kandidat därefter 1878. Två år senare inträdde han i Statistiska centralbyrån som amanuens och fick här i rikt mått erfaras extra-ordinarie-systemets vedermoder, i det han trots sin framstående skicklighet först 1892 erhöil en ordinarie befattning af lägsta graden och ej förr än 1901 — fyrtiofyrårig — den medelplats på den byråkratiska befordringsskalan — en förste aktuarie-befattning — hvarpå han trots sina öfver hela den statistiska världen erkända förtjänster hittills fått stanna.

Under denna långa tiden af 28 år har Sundbärg varit outtröttligt verksam som statistisk arbetare och skriftställare äfven utanför ämbetsrummets område. De flesta alstren af hans pänna finnas undanstuckna i den för allmänheten föga bekanta, men för fackmannen oundgängliga *Statistisk Tidskrift*, där han åtminstone åtnjutit förmånen att utan kostnad få dem, i hvarje fall delvis, offentliggjorda; något författarhonorar består vårt land icke åt *sådan* vetenskaplig verksamhet. Här återfinner man den långa, ännu ej avslutade serie "Bidrag" och "Fortsatta bidrag till en svensk befolkningsstatistik 1750—1900" som nyligen i samlad form utgifvits i det för utländska statistiker afsedda arbetet "Bevölkerungsstatistik Schwedens 1750—1900". Här finner man ock den småningom allt mera växande grundstommen till de med utmärkt kritisk skärpa utarbetade statistiska öfersiktstabeller för olika länder, hvilka numera årligen utgifvas på franska under titeln "Aperçus statistiques internationaux", ett arbete, som innehåller en särskildt för ekonomiskt intresserade nästan ovärderlig sammanställning af uppgifter ur alla länders statistik, hvilken för närvarande torde vara den förnämsta i sitt slag. Här slutligen finner man dessa "Bidrag till utvandringsläran" (1885—86), i hvilka vårt folks emigrationsproblem för första gången underkastades vetenskaplig behandling och som i sinom tid skulle

göra honom till själskrifven ledare för den officiella utredning rörande utvandringsförhållanden, som nu — två årtionden senare — omsider igångsatts på statens föranstaltande.

Alla dessa arbeten äro emellertid för allmänheten föga kända. Men nämner man den stora volym, "Sveriges land och folk", hvori vårt lands och vårt folks tillstånd och förhållanden vid sekelskiftet samt dess utveckling under den närmast föregående mansåldern hugfästas, äro vi inne på ett område, som åtminstone *borde* vara allmänt bekant. Det är sant, att Sundbärg till detta arbete haft många medhjälpare. Men det är dock hans anda, hans kritiska skärpa och omutliga noggrannhet i detaljer, som genomsyrar det hela och gör det till standardverket för den, som vill lära känna svenska förhållanden vid ingången i tjugonde seklet. Det har uttalats en förhoppning, att Sundbärg måtte sättas i tillfälle att med vissa mellanrum utgifva detta arbete i nya, reviderade upplagor. Det må vara berättigadt vänta, att denna förhoppning skall gå i uppfyllelse. Det vill åtminstone synas, att den riksdag, som beviljat frikostiga anslag till utgifvande af lärda verk om upptäcktsresor i inre Asiens öknar, icke skall ställa sig avvisande ifråga om de långt mindre belopp, som erfordras för vidmakthållande af en allmänt lätt-tillgänglig kunskap om vårt eget land och folk.

Som bekant utgafs detta Sundbärgs verk äfven på franska samt — 1904 — i en reviderad engelsk upplaga, hvarigenom han äfven blifvit en förmedlare af utlandets kännedom om svenska förhållanden.

Andra skrifter, hvarigenom Sundbärg mera direkt träd i beröring med en större allmänhet, är den "Befolkningslära" af hans hand, hvilken influerit i det stora populära nationalekonomiska verk, som bär titeln "Det ekonomiska samhällslifvet", samt de undersökningar om lungsotsdödligheten förr och nu, hvilka han förlidet år offentliggjorde.

Som ofvan antyddes, har den stora emigrationsutredningen nu lagts i Gustav Sundbärgs hand. Man har icke tillgripit den vanliga komiteéutvägen, utan funnit nog garanti för allsidighet och objektivitet i hans bepröfvade statistikerpersonlighet. Och äro vetenskapliga förutsättningar, ett glödande intresse för själva saken och ett varmt fosterländskt sinnelag tillräckliga för att finna botemedel mot detta vår nations öppna lifssår, så är förvisso Gustav Sundbärg mannen, som skall göra't. De "bilagor", som redan utkommit att bilda underlag för den blifvande slutliga sammanfattningen, ingifva i detta hänseende de bästa förhoppningar.

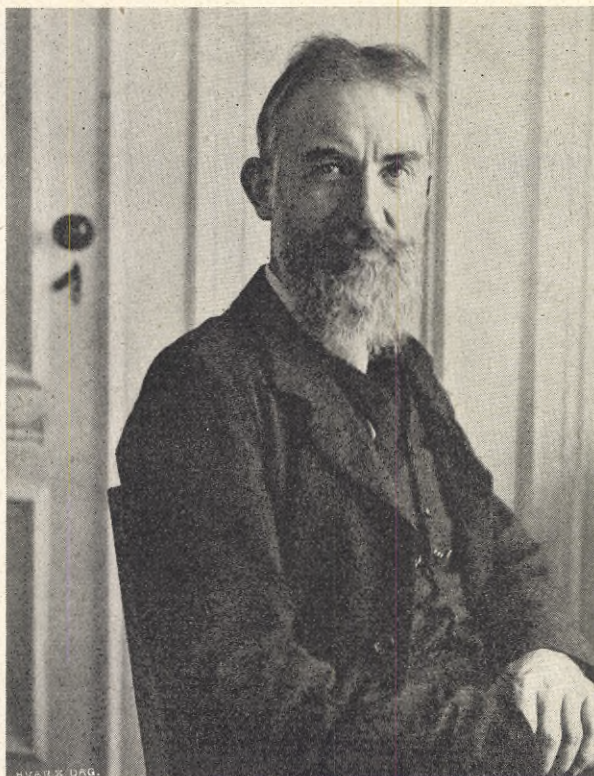
Den frågan framställer sig osökt: är det svenska staten värdigt att låta en man af Gustav Sundbärgs kvalifikationer kvarstanna på den underordnade ämbetsmannaplats, han intager? Framställningar till regering och riksdag ha gjorts om upprättande af professorsämbeten i statistik vid Uppsala och Lunds universitet och vid bifall härtill skulle Sundbärg vara själskrifven till det ena. Men fråga kan vara, om statistiken, som i sig själf långt mera är en metod än en själfständig vetenskap, lämpar sig som fristående ämne vid universiteten. Vore manne den tanken för djärf, att i huvudstaden med eller utan samband med Vetenskapsakademien upprättades ett statistiskt institut, för hvilket Sundbärg sattes till föreståndare? Det lider intet tvifvel, att detta för honom vore den rätta platsen, och Wargenius' och C. A. Agardhs fädernesland skulle hedra sig själf lika mycket som honom genom att ställa den till hans förfogande.

Efter fotografen

Kliché: Bengt Sjöforsparre.

GRAFVE J. J. A. EHRENSVÄRD,
nyutnämnd minister i Holland och Belgien.

H. 8 Da GÖTEBORGSFOTOGRAF. BERNHARD SHAW.

Kliché: Bengt Sjöforsparre

Englands mest ryktbare, nu levande dramaturg *Bernhard Shaw* gästar Sverige. För en intervjuare har han uttalat sitt stora intresse för vårt land, som till och med gör honom betänkt på att lära sig vårt språk.

Ett flertal af Shaws pjäser ha under de senaste åren spelats på svenska teatrar, och några af hans arbeten ha likaledes hos oss utkommit i bokform. Liksom förf. till *Mister Ernst* är han af öfvervägande satiriskt lynne i sin produktion, men Shaws humor ligger på ett borgerligare, lättfattligare plan och är framför allt mer engelsk.

KONSUL LANGS POKAL TILL
KONUNGEN.

På sin femtioårsdag emottog *H. M. Konungen* af svenske konsulen i Nürnberg, herr Bernhard Lang vidstående *buckelpokal*. Den är utförd i förgylldt silfver och bär inskriptionen: *H. M. Konung Gustaf V till dess 50-årsdag den 16 juni 1908. Underdånigst konsul Bernhard Lang, Nürnberg.*

*

En enkel och värdig vård har blifvit rest i dagarna på *Oscar Levertins graf* å Norra kyrkogården i Stockholm. Den är utförd efter ritning af arkitekt *Boberg*.

Foto. Sven Åsberg. Sthlm.

Kliché: Bengt Sjöforsparre

Redaktionens litterära extra-pris, 75 kr.

tillfaller, för månaderna april-juni förf. *Ludvig Nordström* (adr. *Hernösand*) för den i n:o 29 införda berättelsen "*Släkten*".

I förslagstafeln

har under juni månad intet antagligt förslag inkommit.

SVENSKT-FINLÄNSKT UNGDOMSMÖTE.

Öfre bilden: FINSKA FOLKVISEDANSARE.

Mellersta bilden: fr. v.: RED. SAXON, LEKT. BERGMAN, FOLKHÖGSKOLEFÖREST. EINAR HOLMBERG.

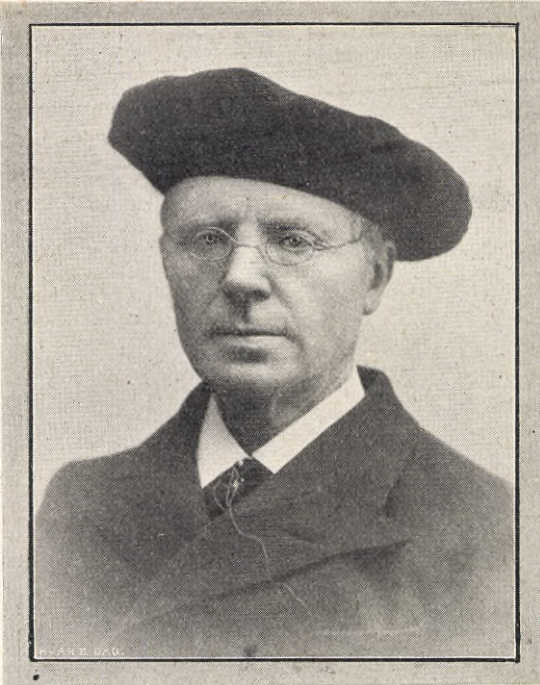
Mellan den 4 och 9 juli hölls i Stockholm ett svenskt-finländskt ungdomsmöte. Ungdomsföreningen Brage, bestående af svenskspråkig finländsk ungdom, gästade oss och gaf med sina yppersta uttrycksmedel, sång, lek och musik, en föreställning om den i Finland så mäktiga ungdomsrörelsen, framtvingad af språkualismen och sammanhållen af ett omfattande kulturprogram helt utanför politiska och religiösa tvister. Den 5 hölls ett stort möte på Skansen. Påföljande dag delades mellan en utflykt till Uppsala på förmiddagen och uppförandet af ett folkmusikdrama "Ett österbottniskt bondbröllop" på Östermalmsteatern. De öfriga dagarne användes till besök på alla mera sevärda platser i Stockholm. Den svenska publiken har vid finnarnes alla tillställningar varit alldeles hänförd af hvad dessa bjudit på.

4 8 Da STOCKHOLMSFOTOGRAF.

Nedre bilden: FOLKHÖGSKOLEFÖRESTÅNDARE EINAR HOLMBERG TALAR.

KU-M. Kon. A.-E. Bengt Skiffersparre Skalm.—Gbo.

Efter porträtt. **JONAS LIE.** † Kliché: Bengt Sjöberg

Den 5 juli kom budet att den norske författaren *Jonas Lie* aflidit. När Lie med berättelsen "Den Frem-synte" slog igenom, kallade Björnson den en mås, som skulle flyga vida ut öfver Skandinavien, och den bilden torde kunna tillämpas på hela den förra delen af hans författarskap, de af kritik som publik högt värderade sjöromanerna. Senare diktningsspe-riodens högsta punkt är kanske den psykolo-

Efter fotografi. **FURSTINNAN VON EULENBURG,** född svensk grefvinna Sandels, lämnar första förhandlingsdagen rättsalen i sällskap med sina båda söner.

giska romanen "Naar Jerntæppet falder", som utkom 1901. Under de senare åren har det också nästan uteslutande varit åt klarläggandet af psykologiska konflikter, han ägnat sin konst.

Efter porträtt. **JAMES S. SHERMAN,** Kliché: Bengt Sjöberg

af republikanska partiet nominerad till kandidat för vice presidentbefattningen i Förenta staterna.

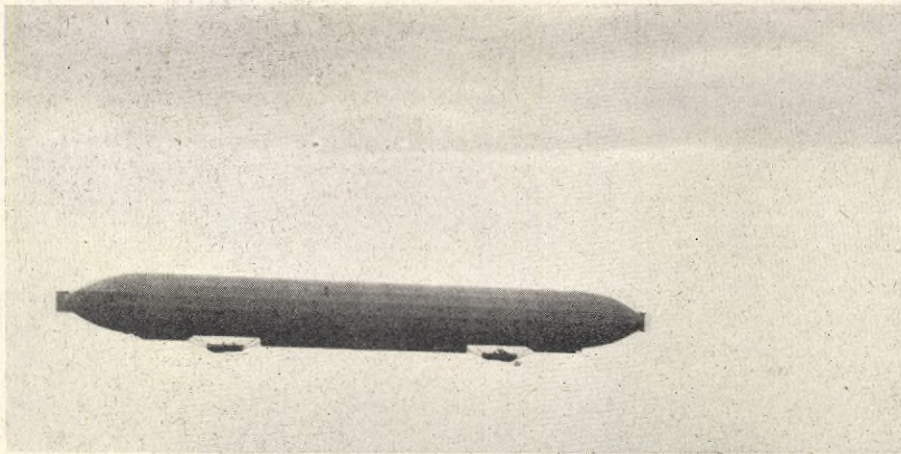

Efter fotografi. **PRINS WILHELM,** tyska kronprinsparets äldste son, ute på sin första ridt på sin shetlands-ponny.

H. 8. D:s Fotografipremiering för insända fotografier till N:o 40 utföll med *1:sta pris kr. 15.* — till fotograf *Olson, Östersund,* för foto å sid. 640 (friluftsföreställn. af Arnljot), samt *2a pris kr. 10.* — till fotograf *Sandberg, Kalmar,* för foto å sid. 629 (kanon).

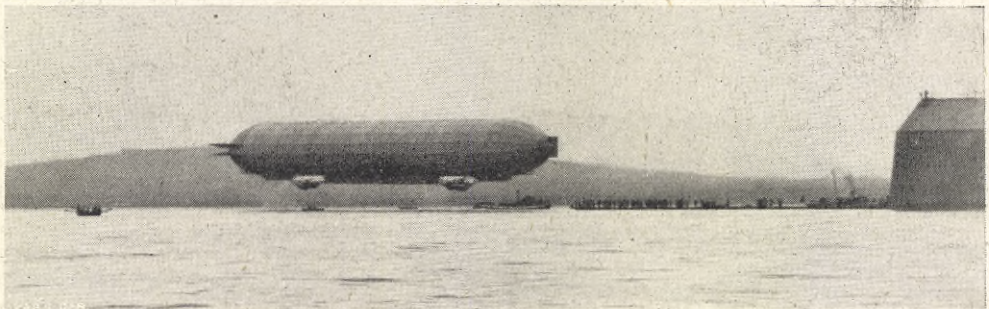
A. (aktualitet och värde i öfrigt)	3 point	2 point
B. (raskhet vid insändandet)	3 " "	2 " "
C. (utförande)	2 " "	2 " "
Summa	8 point	6 point

ZEPPELINS NYA LUFTSKEPP.

tyske aëronauten, har i 12 timmar hållit sig sväfvande i luften i sin styrbara nykonstruerade ballong, tillryggaläggande en vägsträcka af 350 km. under kamp med svåra vindförhållanden — ibland motvindar af 14 m. hastighet i sekunden. Färden företogs den 1 juli och gick hufvudsakligen fram kring och öfver de schweiziska insjöarna.

1. DET FÖRSTA UPPSTIGANDET AF ZEPPELINS NYASTE LUFTSKEPP.
2. ZEPPELINS LUFTSKEPP LÄMNAR FÖR FÖRSTA GÅNGEN BALLONGHUSET.

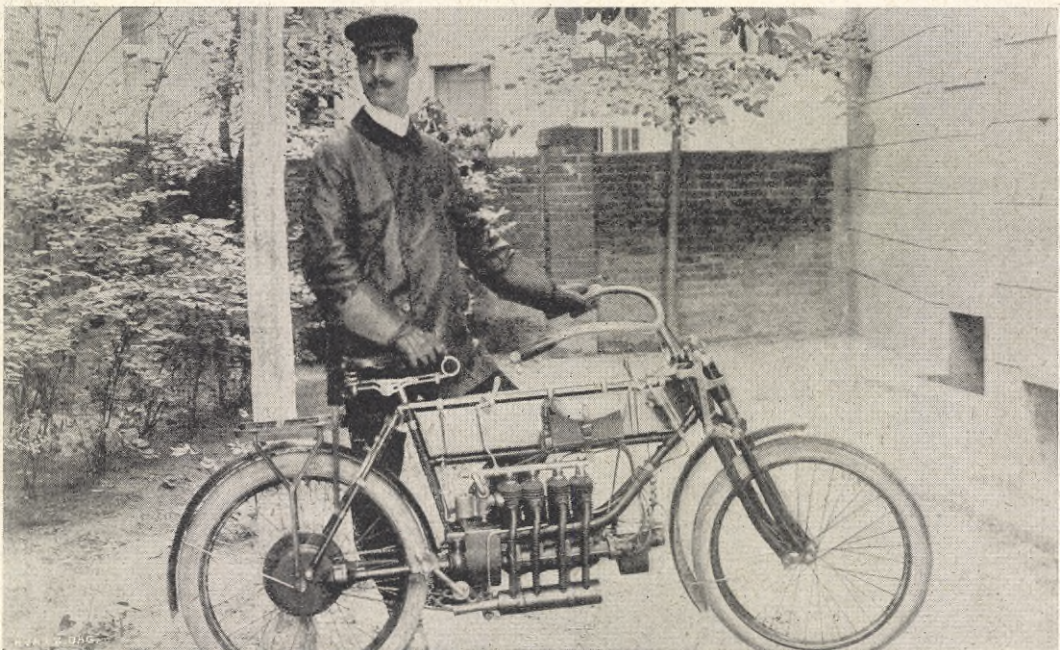

Efter fotografier.

Kliché: Bengt Sjöförsparre

Ett nytt rekord är slaget inom luftseglatsens område: *grafve von Zeppelin*, den allbekante djärive

Nedstigningen företogs ej af annan anledning än den tätande skymningen.

Kliché: Bengt Sjöförsparre

Löjtnant *Olof Arborén*, som på Wiklunds 4-cyl. motorcykel nyss farit mellan *Stockholm* och *Berlin*

på 4 dagar. Utan hinder kan färden göras på två, anser löjtnant A.

TILL OLYMPISKA SPELEN.

H. & Da GÖTEBORGSFOTOGRAF.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre Stålm.—Gbg

DEN SVENSKA GYMNASTRUPPEN VID OLYMPISKA SPELEN, FULLTALIGT SAMLAD I GÖTEBORG FÖRE AFRESAN.

Våra Olympia-idrottsmän ha nu samtliga afrest till London, där de till att börja med inlogerats i Svenska Sjömanshemmet. Den 3 juli lämnade hufvudkontin-

genten Göteborg och anlände på eftermiddagen den 5 till Västindiska dockan i London, där de på Stadion skola gå till kamp för de blå och gula färgerna.

FÖRESTÅNDARINNAN FÖR SVENSKA SJÖMANSHEMMET I LONDON, FRU WELIN. Sjömanshemmet är för tillfället Olympiatruppens högkvarter.

EXTERIÖR AF SJÖMANSHEMMET. Svenskarne bo såväl i annexet som i hufvudbyggnaden.

Efter fotografier

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre Stålm.—Gbg.

SVENSKARNES BOSTAD I LONDON: "Officersmässen" i sjömanshemmets hufvudbyggnad, där svenskarne intaga sina måltider.

Kanske bli krafven på sportsmannen här i världsstaden, där konkurrensen blir i allra högsta betydelse internationell, större än någon gång förr, men så blifva också de segrar våra landsmän här möjligen på ett eller annat område kunna tillkämpa sig desto mera värdefulla.

SVENSKA SIMMARE vid Olympiska spelen. Fullständig grupp tagen i Göteborg före afresan.

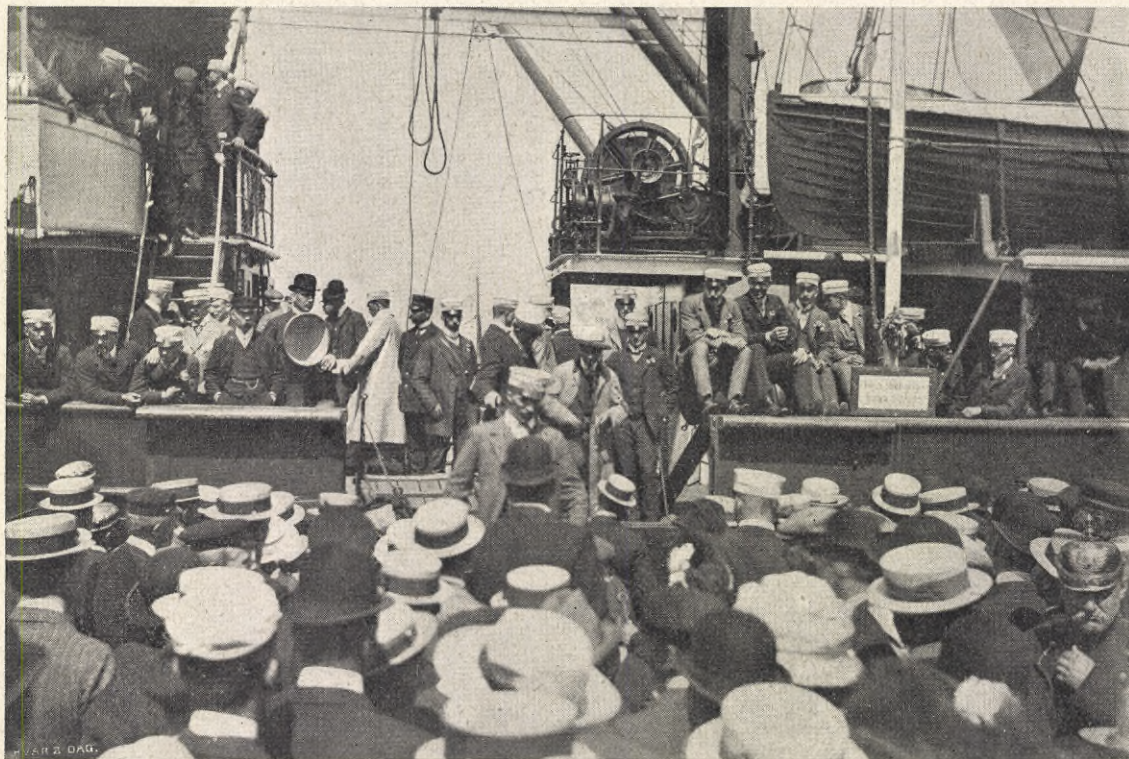

SVENSKA TÄFLANDE till Olympiska spelen. Grupp tagen i Göteborg före afresan.

1. Helgeson, domare i brottning; 2. Fritz Larsson, brottare; 3. E. Rothman; 4. Erik Lund, mästare i lättvikt; 5. A. Hansson, cyklist; 6. A. Ringstrand; 7. Mauritz Anderson, brottare.

H. 8 D: GÖTEBORGSFOTOGRAF.

Kliché; Kem. A.-B. Bengt Sjöfversparre Sklm —Gbg.

Amatörfoto

DE SVENSKA OLYMPIAFARARNES AFRESA FRÅN GÖTEBORG DEN 3 JULI.

Kliché; Bengt Sjöfversparre

GÖTEBORGS STADS NYA ELEKTRICITETSVERK.

Foto. Jonason. Gbg.

VY AF DE NYA ANLÄGGNINGARNE.

Kliché: Ken. A.-B. Bengt Skjerveparre Stilm.—Gbg.

Den 29 juni invigdes Göteborgs stads nya elektricitetsverk i närvaro af stadsfullmäktige samt ett antal öfriga inbjudna.

Det var i juni 1904 som stadsfullmäktige beslöto att Göteborgs stad fr. o. m. 1 juli 1908 själf skulle ombesörja leveransen af elektrisk ström för belysning, motordrift etc.

I december 1906 antogs utan votering det förslag, som uppgjorts af verkets nuvarande nitiske och skicklige direktör, ingenjör Einar Wikander, och förordats af Göteborgs spårvägsstyrelse, förstärkt med två medlemmar af gasverksstyrelsen. På den korta tiden af ett och ett halft år har man nu verkligen lyckats fullborda det stora byggnadsarbetet — enligt kostnadsplanen betingande 5³/₄ millioner kr.

Dir. W. har själf för H. 8. D:s läsare gifvit följande intressanta beskrifning af det nya ståtliga verket:

Den nya elektriska kraftstationen har sammanslagits med spårvägarnas kraftstation. Härigenom hafva högst betydande besparingar i både anläggnings- och driftkostnader uppnåtts. Särdeles förmånligt är i dessa oroliga tider, att endast en relativt obetydlig ökning af personalen behöfts.

Verket har projekterats så, att fördelarna af kraftöverföringen från Trollhättan kunna utnyttjas så mycket som möjligt. För detta ändamål äro ångmaskinerna förbundna direkt

genom en lätt lösbar koppling synlig å nedanstående foto, som visar kraftstationens inre med de omformaremaskinerier, hvilka senare skola omforma den högspända växelströmmen (6,000 volt) från Trollhättans transformatorstation till den för belysning lämpligare likströmmen af 2×120 volt. Verket kan således sägas bestå af två delar, en omformarstation (med ackumulatorbatteri) för drift från Trollhättan och en ångmaskinsanläggning med ångpannor etc., hvilken efter behof driver omformaremaskineriet eller står stilla såsom reserv. Kostnaden för hvardera af dessa

Foto. Jonason. Gbg.

KRAFTSTATIONEN MED OMFORMAREMASKINERNA.

Kliché: Bengt Skjerveparre.

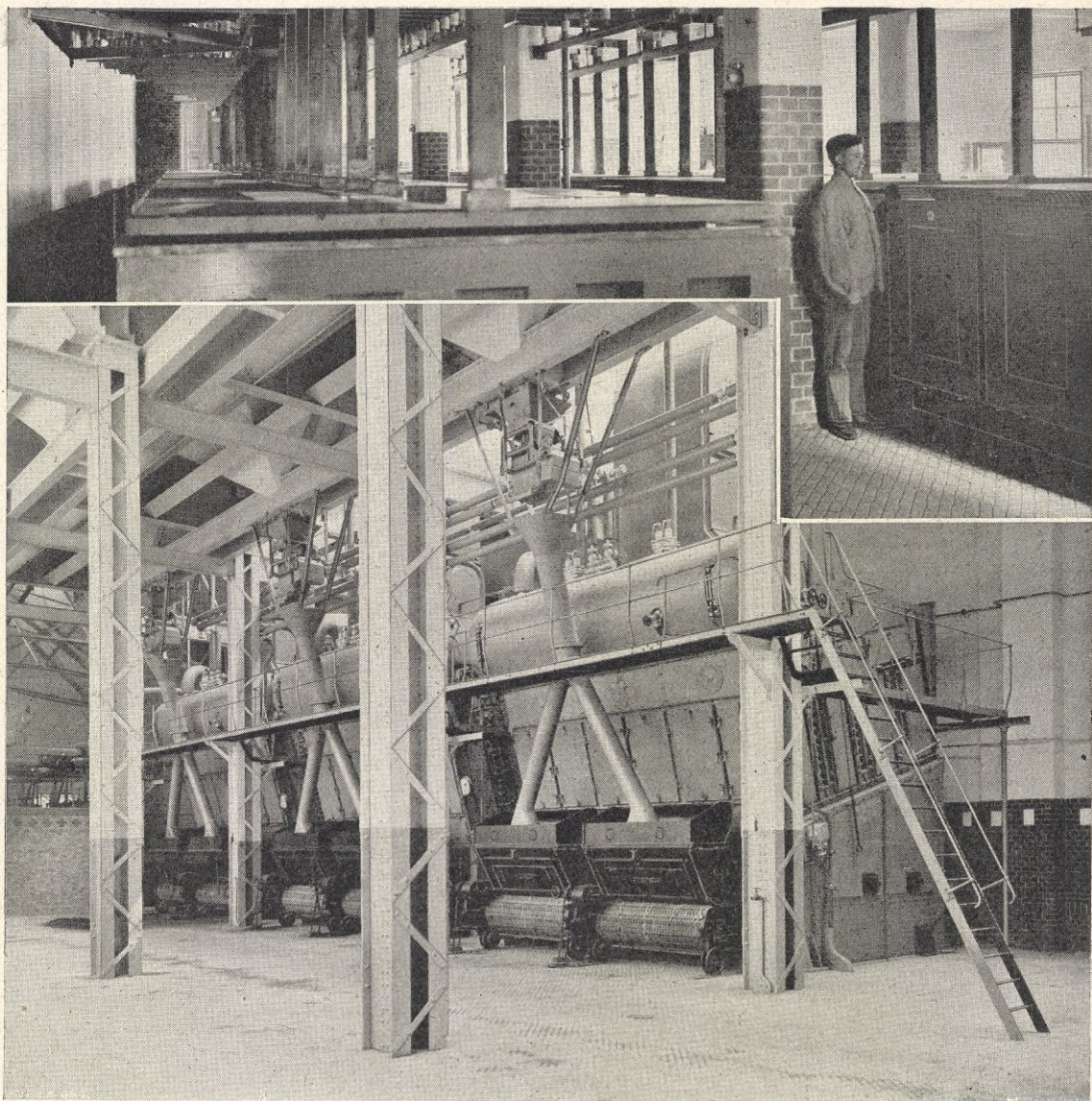

Foto. Jonason. Öbg.

Kliké: Kem. A.-B. Bengt Sjöforsparre Sthm.—Öbg

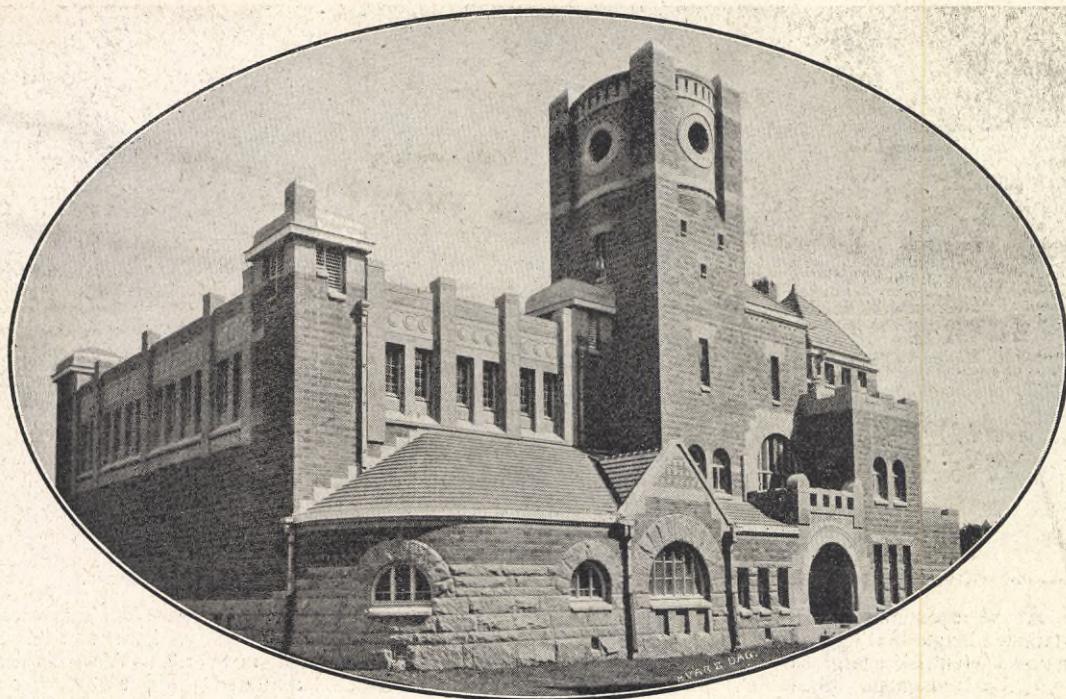
FRÅN ACKUMULATORBATTERIET (se texten). — PANNORNA (se texten).

delar har uppgått till c:a 1 million kronor. Under de c:a två år, som det torde komma att dröja, innan Trollhätteanläggningen blir färdig, kommer *hela* driften att ske medelst ångkraft. Men äfven sedan Trollhätteanläggningen blifvit färdig, är ångmaskineriets roll ingalunda utspelad. Det kommer att behövas vid den högsta belastningen under vintermånaderna samt vid eventuella fel och afbrott å den långa kraftledningen från Trollhättan.

Ångmaskinerna äro för sin storlek, 1,500 eff. hkr, mycket snabbgående. Deras hvarfantal uppgår till 187 hvarf i minuten, under det att de fyra äldre 420 hkr spårvägsmaskinerna endast gå med 150 hvarf. Denna höga hastighet var önskvärd, dels emedan den lämpade sig särdeles väl för de elektriska omformarmaskinerierna, och dels för att få in så stor maskineffekt som möjligt på det disponibla utrymmet. Då Göteborgs Nya Verkstads A.-B. redan med godt resultat utfört liknande snabbgående maskiner och Jönköpings Mek. Verkstad genom leveransen af de 4

spårvägsmaskinerna visat sig kunna prestera ett arbete, som väl tål att jämföras med de finaste kontinentala firmors, så fanns ingen anledning att vända sig till utlandet, utan dessa bägge firmor fingo utföra hvar sin maskin. Resultatet har äfven fullt motsvarat förväntningarna.

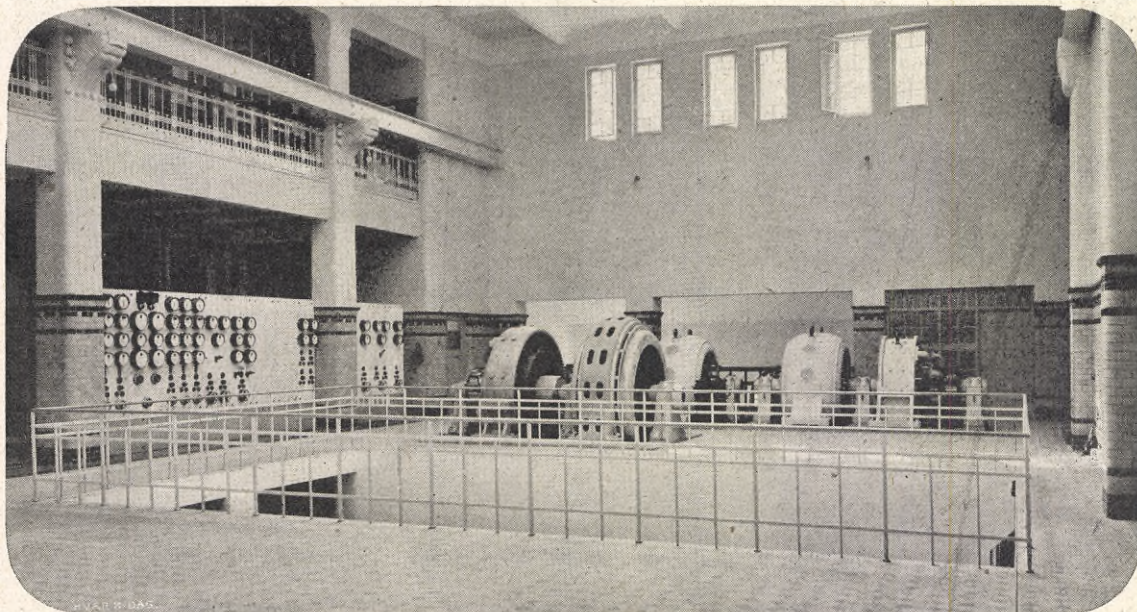
För att det ej skall vara nödvändigt att alltjämt hafva ånga uppe, så att ångmaskinerna genast skola kunna sättas i gång, ifall Trollhätteledningen manke-rar, har ackumulatorbatteriet (se foton) gjorts särskildt stort och konstruerats så, att det normalt får urladdas med 8,000 ampère motsvarande en effekt af ungefär 3,000 hkr under *en* timme. Dylika batterier äro i allmänhet så konstruerade, att de ej få urladdas på kortare tid än tre timmar. Vid denna urladdningstid ger batteriet 4,000 ampère. I särskilda undantagsfall får det t. o. m. urladdas med 12,000 ampère. Den härför använda ackumulatorarten är den största, som hittills utförts. Lådorna äro så stora, att effekten lätt kan ökas med 25 %.

GÖTEBORGS NYA ELEKTRICITETSVERK: Understationen vid Smålandsgatan.

För att få ännu större säkerhet mot driftsafbrott på Trollhättelinien har för pannorna (se foton) valts ett system, Babcock & Wilcox' marintyp, vid hvilket det är möjligt att taga upp ånga på c:a 30 minuter. För jämförelses skull må nämnas, att det vid vänliga pannor med stort vattenrum behöfs 20-24 timmar och vid de vid andra elektricitetsverk oftast använda inmurade rörpannorna behöfs 2-3 timmar för att få upp ångan. Plats finnes för ytterligare 6 sådana pannor, hvilka ej förut användts i Sverige.

Stenkolen hämtas medelst ett skopverk direkt från de i Rosenlundskanalen liggande prämarna och lyftes upp i en öfver pannrummet liggande kolbehållare, hvarifrån den, efter att hafva vägts, genom grofva rör föres ned till kedjerosterna. Dessa mata kolen automatiskt och låta askan falla i en behållare under pannorna. Ur denna behållare glider askan genom sin egen tyngd ned i askvagnarna, som transportera den ut på gården. På grund af dessa automatiska anordningar blir hela verket ytterst lättskött.

UNDERSTATIONENS MASKINHALL MED DE 3 OMFORMAREMASKINERNA.

Klöhn & Kem. A. B. Bengt Sjöfverparre Ståhm—Gbg

Foto. Jonanon. Öbg. GÖTEBORGS STADSFULLMÄKTIGE BESE DET NYA ELEKTRICITETSVÄRKET: I understationen.

För att på ekonomiskt sätt kunna förse de från kraftstationen längst bort liggande tät bebyggda stadsdelarna med elektrisk energi har en understation anlagts vid Smålandsgatan. (Se foton).

Denna innehåller två omformare å 450 hkr från Luth & Roséns Elektriska A.-B. och en å 750 hkr från Förenade Elektriska A.-B. samt ett ackumulatorbatteri. De af Luth & Rosén utförda omformarna äro utförda

efter Siemens-Schuckerts ritningar. Alla maskinerna äro synnerligen tystgående och väl konstruerade. De drivas från de af Allmänna Svenska i Västerås levererade omformarna i centralen. Den till vänster på bilden af understationens maskinhall synliga instrumenttaflan har liksom instrumenttaflan i centralen levererats af Felten & Guillaume—Lahmeverwerke A. G. i Frankfurt.

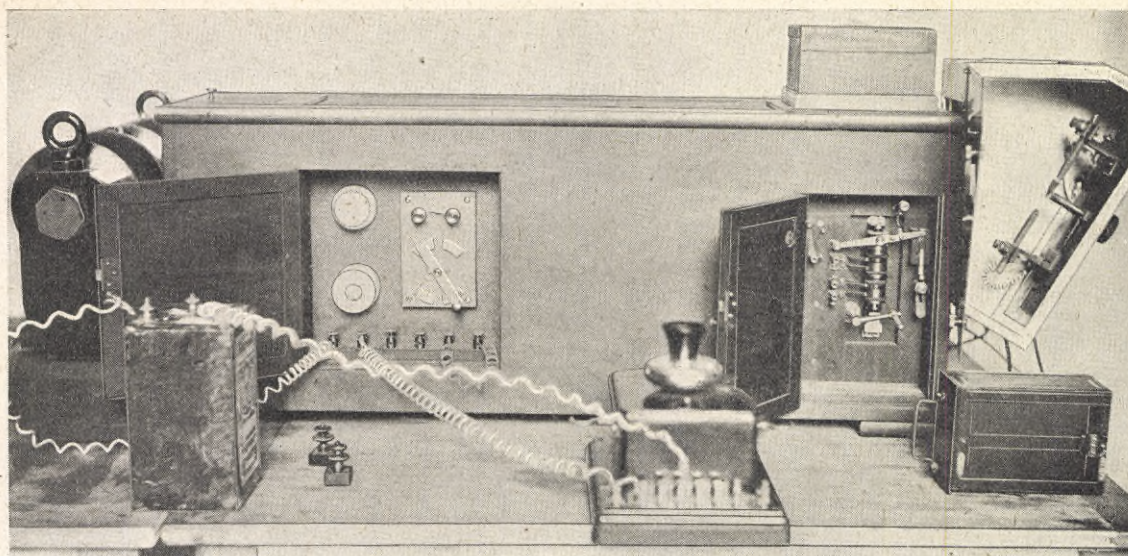

Foto. G. Reimers. Gäfle

14: E ALLMÄNNA FOLKSKOLLÄRAREMÖTET I GÄFLE 1—4 JULI 08. Dr Fridtjuv Berg, mötets ordförande, talar. Vid mötet voro åtskilliga för vår folkundervisning viktiga frågor under diskussion, såsom bl. a. om "öfverbyggnader till folkskolan".

Kliché: K. m. A.-B. Drott Slöfverparre Skåm.—Öbg.

RÖSTFOTOGRAFERING.

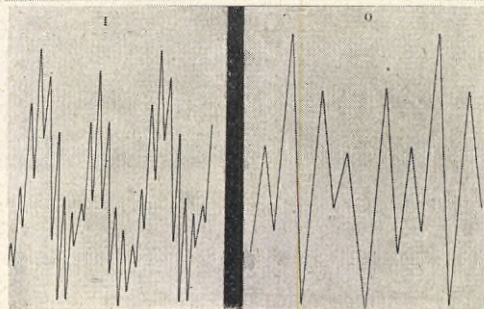
Efter fotografering.

HUVUDAPPARATEN FÖR RÖSTFOTOGRAFERING. I apparatens inre framställas bokstafskurvorna på fotografiplåten.

Försöken att fixera det på större afstand, t. ex. å en telefonlinje, talade ordet tillhöra icke direkt nyheterna för dagen. Det blef nämligen ganska snart uppenbart, att de telefonledes gjorda meddelandena inneburo vissa risker och att på grund häraf nämnda kommunikationsmedel icke ägnade sig för användning under alla omständigheter och i alla fall. För att i någon mån förebygga dessa risker och på samma gång vinna äfven andra syften har den välkände danske vetenskapsmannen *Vald. Poulsen* konstruerat sin ryktbara *telegrafon*, hvarigenom det i telefonen sagda samtidigt på elektromagnetisk väg inpräntas på ett stålband, där det blir outplånligt sittande i form af varierande magnetisk influens, ända tills stålbandet undergår en afmagnetiseringsprocess.

Under pågående samtal kan telegrafonen inkopplas till telefonapparaten, och den upptager då orden som "magnetisk skrift", och äfven kan den anordnas så, att den vid en påringning till telefonapparaten automatiskt inkopplas till denna t. ex. under abonnentens frånvaro. Den får då på stålbandet emot telefonmeddelandet, hvilket sedan, när bandet kombineras med en mikrofon och telefon, åter göres hörbart.

En alldeles ny metod för det talade ordets fixering har i dagarne framförts och inför franska vetenskapsakademien demonstrerats af en fransk fysiker vid namn *Devaux-Charbonnel* (hvars porträtt återgafs i föregående nummer). De resultat, denne vunnit vid kamarexperimenten med sin uppfinning att *fotografera det talade ordet*, tillvunno sig akademiens odelade intresse och omnämnas med stor beundran.

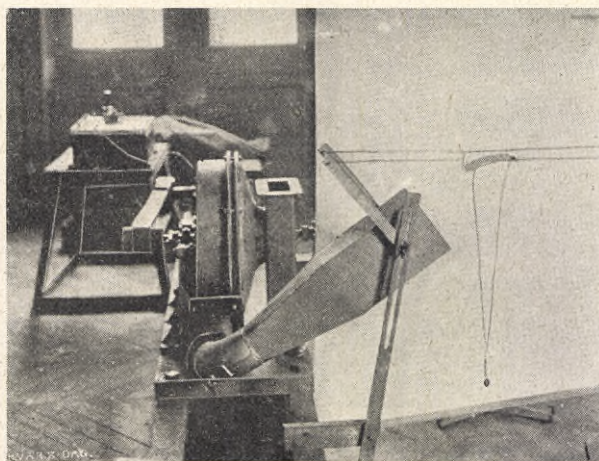

KURVA FÖR BOKSTÄFVERNA I OCH O.

En mikrofon, framför hvilken man utsäger de respektive vokalerna och konsonanterna, kombineras med en ytterst känslig s. k. Blondels oscillograf, med hvars tillhjälp bokstäfverna reproduceras på en fotografisk plåt i form af kurvor, karaktäristiska för hvarje ljud och sålunda för hvarje bokstaf. Hvarje bokstafskurva har som sagt sitt bestämda utseende, och med någon vana är man i stånd att dechiffera kurvorna och i deras ställe sätta de olika bokstäfverna.

Uppfinnaren har ställt i utsikt, att man med denna metod skall kunna liksom vid Poulsens telegrafon låta telefonapparaten mottaga ett meddelande äfven under abonnentens frånvaro, om det talade stafvas upp bokstaf för bokstaf. En känslig fotografisk film skall kunna upptaga bokstafskurvorna, hvilka sedan afläsas på samma sätt som man dechifferar stenografiskrift. Apparaten kommer att under den närmaste tiden fullkomnas, och man uttalar redan nu att den kommer att bli till praktisk nytta.

Frs.

Efter fotografering.

ETT NYTT AÉROPLAN, konstrueradt af den franske ingenjören Marcel Deprez, som därmed anser sig ha löst problemet att efterhärma fåglarnas flykt. *Se text å nästa sida.*

Kliché - Bengt Sjöström

FRÅN FLOTTANS SKJUTÖFNINGAR.

Efter fotografen

MÅLSKJUTNINGEN VID HÅRSFJÄRDEN I STOCKHOLMS SKÄRGÅRD.

Klisché: Bengt Sjöfverparre

Från de nyligen avslutade skjutöfningarna vid flottans skjutskola å Hårsfjärden i Stockholms skärgård har H. 8. D. mottagit ofvanstående bild, tagen vid täflingsskjutningen med 2:a kl. artillerimatrosor. Denna skjutning utföres med 12 cm. kanon mot den å foton synliga taflan på 1200 m. afstånd. Af de 13 täflingsdeltagarna lyckades 9 eröfra sig första pris och af dessa 9 erhöilo 5 medalj för skjutskicklighet.

I skjutskolan — som otvifvelaktigt utgör ett af de viktigaste leden i utbildningen af vår flottas manskap — ha deltagit tre pansarbåtar, logementsfartyget Vanadis, två kanonbåtar, två handminefartyg m. fl.

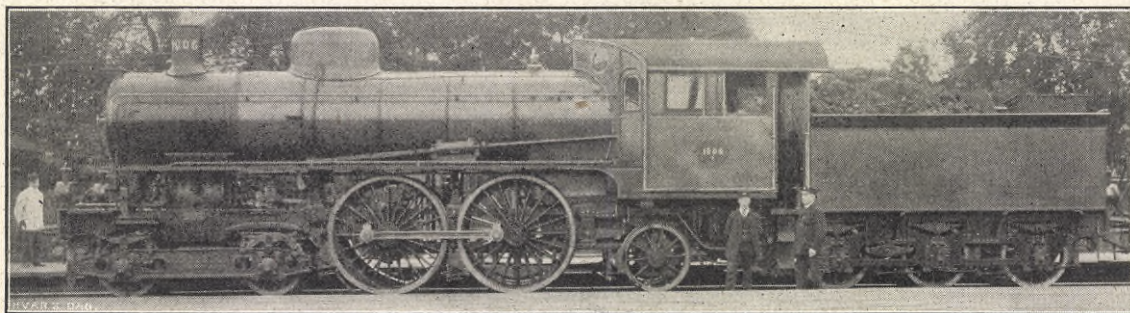
*

(Till nedre bilden ä föregående sida.)

Den geniale franske ingenjören *Marcel Deprez* som redan förut gjort flera betydande uppfinningar, har nyligen lyckats konstruera ett aëroplan, som kan hål-

las sväfvande utan några vingrörelser, endast med tillhjälp af vinden, och anser sig därmed ha löst det gamla problemet att efterhärma fåglarnas flykt.

I sitt laboratorium har han gjort en rad intressanta försök med sin konstgjorda fågel, ett aluminiumplan, hvars ena kant är nedvikt, och därvid kommit till det öfverraskande resultatet att om man låter en svagt uppåtstigande luftström underifrån strömma mot planet i riktning mot kanten, så håller sig detta, om luftströmmen är tillräckligt stark, sväfvande i luften alldeles på samma sätt som en verklig fågel. Herr Deprez väntar att hans uppfinning skall få en mycket stor betydelse för luftseglingen. Man skall kunna tillgodogöra sig vindens kraft samt mycket mindre vara hänvisad till maskinkraft, hvarigenom luftseglingen kommer att ställa sig afsevärdt mycket billigare än förut.

HVAR 8 DAGS GÖTEBORGSFOTOGRAF.

Klisché: Kem. A.-B. Bengt Sjöfverparre Skålm.—Gbg

Nyligen ha till statens banor levererats fem tanklokomotiv af amerikanska atlantictypen, hvilka alla äro afsedda för lokaltrafik, nämligen å sträckorna Stockholm—Uppsala, Stockholm—Gnesta, Malmö—Eslöf, Göteborg Alingsås. De nya lokomotiven ha

mer än motsvarat de förväntningar man ställt på desamma; bl. a. har kolbesparingen vid deras användning uppgått till 30 procent.

Ännu fem lokomotiv af samma typ komma att inom den närmaste framtiden levereras till statsbanorna.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI.

H. ARESCHOUG.

80 år fyller den 13 juli veterinären vid Kungl. hofstallet, f. d. regementsveterinären vid Första Svea artilleriregementet Hjalmar Areschoug i Stockholm.

A. P. LEVERTIN.

Den bekante balneologen, med. dr. Alfred Levertin i Stockholm fyllde den 29 juni 65 år. Stud.-ex. 61, med. dr. 77. Intendent i Mediv. cin 76-79, 94-04, i Arvidsvik 80-82, i Varberg 83-93, i Ystad 05. Doc. i balneologi vid Karolinska institutet 93. Först. förändare för olika sjukgymnastikinstitut i Stockholm.

E. FLENSBURG.

65 år fyller den 12 juli konsul Emil Flensburg i Malmö. Flerårig led. af Malmö Handels- o. Sjöf. nämnd (01-05 dess ordf.), af Stadsfullm., drätselkam. och Navigationskolan m. m. Styr.-led. och ordf. i Malmö Börsförening.

A. U. BÄÄTH.

Skalden, fil. dr. A. U. Bääth, en af de 18, fyller den 13 juli 55 år. Stud.-ex. 71, fil. dr. 86, doc. vid Göteborgs högskola 91, intendent vid Göteborgs museum s. å. Föreläsare vid Göteborgs Arbetareinstitut sedan 90. Helsebild och biografi återfinnes i H. 8 D. årg. 4, 42.

T. CHRISTELL.

F. d. stadsläkaren i Trelleborg Truls Christell fyllde den 21 juni 70 år. Stud.-ex. 57, med. lic. 67. Stadsläkare 90, afsked 04. Led. af Stadsfullm., ordf. i Hälsovårdsnämnden. Styrelseledamot i Trelleborgs Sparbank, m. m.

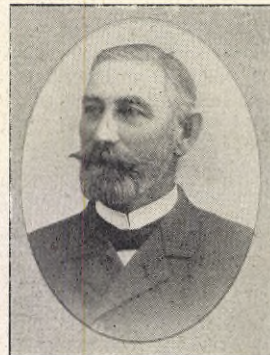
N. PALMQVIST.

Provinsialläkaren Noach Palmqvist i Tierp fyllde den 3 juli 50 år. Stud.-ex. 79, med. lic. 89. Stadsläkare i Säter 90. Provinsialläkare i Holva 02, i Tierp sedan 06.

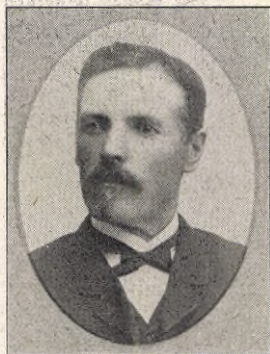
J. CHR. BARTH.

Den 17 juni fyllde disponenten för Trävarubolaget Svartvik Sundsvall, J. Chr. Barth, 50 år. Britisk v. konsul, landstingsman sedan 98 af B. mycket anlitad för kommunala uppdrag.

M. HANSSON.

50 år fyllde den 20 juni trafikchefen M. Hansson, Veinge. Ex. från Malmö tekn. elementarskola 77. Stationsinspektör 85. Utn. trafikchef och stationsinspektör i Cimrishamn 95. Kvarblef dock i Veinge. Kommunalrevisor och led. af fastighets-taxeringen.

S. A. WISTRAND. †

I en ålder af 62 år afled den 17 juni landstingsmannen Sven August Wistrand i Hammarsebo, Döderhults socken. Mångårig led. af skoloråd, kyrkoråd, kommunalnämnd, bevilningsberedning, m. m. Landstingsman i 20 år.

A. L. WETTERBERG. †

Den 8 juni afled i Mariestad kyrkoherden, teol. dr. August Leander Wetterberg. Född 48, stud.-ex. 71, teol. kand. 83, vik. lektor i Uppsala 85, rektor i Allingsås 86, lektor i Halmstad 89, fängelsepredikant d. 97, kyrkoherde i Fredsberg 1900. Teol. dr. 07.

P. YSBERG. †

En af vår passagerareångfartygsflottas mera bekanta befälhavare, sjökaptanen Pehr Ysberg afled den 24 juni i Karlshamn vid 58 års ålder. Styrmans- och kaptensex. 80-81. Under de 6 senaste åren befälhavare å ång. Södra Sverige.

N. JÖNSSON. †

Den 11 juni afled ägendomen Elverödsgård i Kristianstads län jorckbrukaren Nils Jönsson, 61 år gammal. Kommunalstämman ordf., landstingsman, ordf. i Gärd och Albo häraders sparbank. Led. af styr. för Ö. Skånes järnv. akt-bol. Led. af kyrko- o. skoloråd. Revisor i Riksb. afd. kontor i Kristianstad.

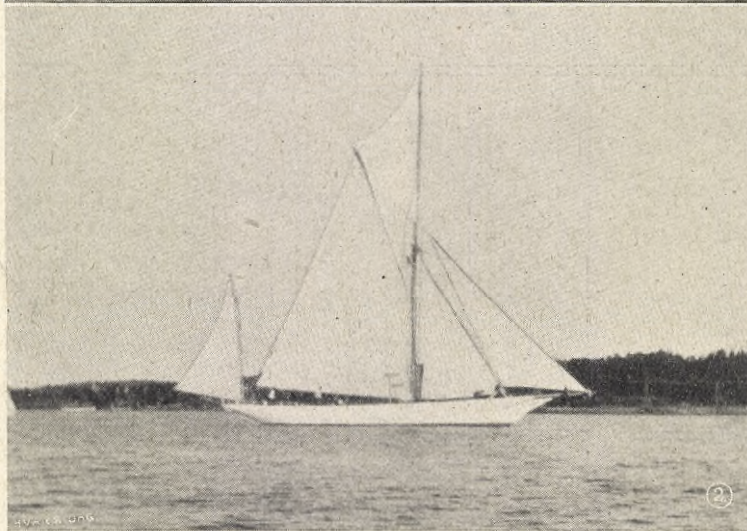
Foto. Sv. Åsberg, Sthlm.

STOCKHOLMS NYA GUBBHUS.

Kitché: Kem. A.-B. Bengt Sjöversparre Sthlm.—Öbg.

Högt uppe på Söder, dominerande södra Mälärstrandens högresta berg, reser sig hvitt och solbelyst Stockholms Borgerskaps nya gubbbhus, som i en nära framtid kommer att tas i anspråk. Rymligt och bekvämt få de gamla det på det nya stället, byggt som det är med alla en nutids kraf för ögonen. Den

nya byggnaden är afsedd kunna mottaga ett hundra personer eller kanske därutöver, och då ett eller annat tiotal år gått om, ligger väl den nya inrättningen i samma grönska som den gamla, och de, som då bygga och bo där, skola finna ålderdomens frid i en härlig natur högt ofvan Mälarens lifliga segelled.

Efter fotografi.

Kitché: Bengt Sjöversparre.

K. S. S. S:s DISTANSTÄFLING Nynäs—Visby—Nynäs fredagen den 3 och lördagen den 4 juli blef den hårdaste segling som troligen någonsin gjorts i Sverige. Tjugo timmars färd tillryggalades i full storm. Våra bilder visa: 1. Starten från Nynäs. 2. Hesper — förste pristagaren — inkommer till målet. 3. Esperanza — andre pristagare — passerar mållinjen.

41:sta HÄFTET INNEHÅLLER: Gustav Sundbärg. — Porträtt och bilder för dagen. — svenskt-Finländsk ungdomsmöte. — Zeppelins nya luftskepp. — På cykel Stockholm—Berlin. — Till Olympiska spelen. — Göteborgs stadsnya elektricitetsverk. — 14:de allm. svenska folkskollärarmötet i Gäfle. — Röstfotografering. — Från flottans skjutöfningar. — Nytt lokomotiv. — Veckans porträttgalleri. — Stockholms nya gubbbhus. — K. S. S. S:s distanskapsegling.